

dr Bohdan Widła

Adiunkt, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Prawa i Administracji, Katedra Prawa Własności Intelektualnej
(ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2100-8506>).

Między prawem publicznym a prawem prywatnym. Akt w sprawie sztucznej inteligencji a prawo autorskie

Słowa kluczowe: akt w sprawie sztucznej inteligencji, modele AI ogólnego przeznaczenia, prawo własności intelektualnej, prawo autorskie, eksploracja tekstów i danych

Jakie są relacje między prywatnoprawnymi instytucjami prawa własności intelektualnej a publicznoprawnymi rozwiązaniami przyjętymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z 13.06.2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828¹? Pytanie to pojawiło się w związku z wynikającymi z rozdziału V tego rozporządzenia obowiązkami dostawców modeli ogólnego przeznaczenia (ang. *general-purpose AI* – GPAI). Zostały one wprowadzone do rozporządzenia na zaawansowanym etapie prac legislacyjnych. W pierwotnym projekcie², przedstawionym przez Komisję Europejską w kwietniu 2021 r., nie przewidziano żadnych rozwiązań dotyczących wykorzystywania treści chronionych prawami wyłącznymi w trakcie trenowania lub na innych etapach cyklu życia modeli sztucznej inteligencji. Generatywna sztuczna inteligencja była już wówczas zjawiskiem znanym, a jej wpływ na prawo autorskie był przedmiotem dyskusji w literaturze³ i w Parlamencie Europejskim⁴. Debata skupiała się wtedy jednak na możliwości ochrony wytworów sztucznej inteligencji⁵. Sytuację zmieniła masowa dostępność narzędzi generatywnych, a także apele uprawnionych i twórców, kwestionujących dopuszczalność pobierania utworów i wykorzystywania ich do trenowania modeli. Obowiązujące przepisy aktu w sprawie sztucznej inteligencji dotyczące modeli ogólnego przeznaczenia są zatem efektem nagłej, jak na standardy unijnego procesu legislacyjnego, reakcji na bieżące wydarzenia.

1. Wstęp

Kluczowe znaczenie z perspektywy relacji między AIA a prawem autorskim ma art. 53 ust. 1 lit. c i d AIA, który przewiduje dwa obowiązki dostawców modeli AI ogólnego przeznaczenia. Po pierwsze, nakazano wprowadzenie polityki służącej zapewnieniu zgodności z prawem Unii dotyczącym prawa autorskiego i praw pokrewnych⁶, w szczególności z myślą o identyfikacji i zastosowaniu się, w tym poprzez najnowocześniejsze technologie, do zastrzeżenia praw wyrażonego zgodnie z art. 4 ust. 3

1 Dz.Urz. UE L 2024/1689 – dalej AIA, akt w sprawie sztucznej inteligencji.

2 Wniosek: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji) i zmieniające niektóre akty ustawodawcze Unii (2021/0106(COD)).

3 Np. A. Ramalho, *Will Robots Rule the (Artistic) World? A Proposed Model for the Legal Status of Creations by Artificial Intelligence Systems*, „Journal of Internet Law” 2017/1, s. 12–25. Choć to oczywiście czysto anegdotyczny dowód, pytania o generatywną sztuczną inteligencję padły wiosną 2019 r. podczas egzaminu doktorskiego autora.

4 Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 20.10.2020 r. w sprawie praw własności intelektualnej w dziedzinie rozwoju technologii sztucznej inteligencji (2020/2015(INI)) (Dz.Urz. UE C z 2021 r. 404, s. 129).

5 Zob. jednak R. Eckart de Castilho, G. Dore, T. Margoni, P. Labropoulou, I. Gurevych, *A Legal Perspective on Training Models for Natural Language Processing*, Proceedings of the Eleventh International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2018), Miyazaki 2018, s. 1267–1274.

6 W dalszym wywodzie będę odnosił się zbiorczo do prawa autorskiego, nie wskazując odrębnie praw pokrewnych.

dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z 17.04.2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektywy 96/9/WE i 2001/29/WE⁷. Po drugie, obowiązkiem dostawcy jest upublicznienie wystarczająco szczegółowego streszczenia na temat treści wykorzystanych do trenowania modelu. W motywie 106 dodano, że obowiązki te wiążą dostawcę „niezależnie od jurysdykcji, w której mają miejsce czynności regulowane prawem autorskim stanowiące podstawę trenowania tych modeli”, co ma zapewnić równe warunki dostawcom modeli AI ogólnego przeznaczenia. Te „prawnoautorskie” obowiązki nie zostały wymienione w art. 53 ust. 2 AIA, a zatem dotyczą także dostawców modeli *open source*⁸.

Niniejszy tekst zmierza do udzielenia odpowiedzi na dwa pytania. Po pierwsze, jaka jest relacja między wynikającymi z AIA normami o charakterze publicznoprawnym a prywatnoprawnymi normami prawa autorskiego. Po drugie, które istotne z rynkowego punktu widzenia elementy cyklu życia modeli sztucznej inteligencji oraz podmioty zaangażowane w jej rozwój nie zostały objęte regulacją AIA.

Ramy tekstu nie pozwalają na kompleksowe odniesienie się do wszystkich spornych zagadnień poruszanych w licznych opracowaniach⁹. Więcej uwagi zostanie poświęcone opublikowanym latem 2025 r. dokumentom należącym do tzw. miękkiego prawa, mającym wpływ na egzekwowanie AIA. Pierwszym są wytyczne Komisji dotyczące obowiązków dostawców modeli AI ogólnego przeznaczenia¹⁰. Kompetencja do ich wydania wynika z art. 96 AIA. Drugim jest wzór podsumowania dotyczącego treści treningowych¹¹. Trzecim jest Kodeks

postępowania w zakresie AI ogólnego przeznaczenia, na który składają się rozdziały dotyczące przejrzystości, praw autorskich, a także bezpieczeństwa modeli. Do kodeksu przystąpiła część wiodących podmiotów rozwijających modele sztucznej inteligencji, w tym OpenAI, Anthropic, Microsoft, Mistral oraz Google¹². Dostawcy modeli AI ogólnego przeznaczenia mogą powoływać się na kodeks w celu wykazania spełnienia obowiązków z art. 53 ust. 1 AIA.

2. Relacja między unijnym (?) prawem autorskim a „prawnoautorskimi” przepisami aktu w sprawie sztucznej inteligencji

Unormowania dotyczące prawa autorskiego mają w przytaczającej większości charakter prywatnoprawny. Naruszenie praw wyłącznych skutkuje powstaniem po stronie uprawnionych indywidualnych roszczeń przeciwko naruszcicielom. Publicznoprawne instrumenty ochrony, związane z sankcjami prawnokarnymi czy egzekwowaniem przepisów przez organy celne, także skupiały się dotąd na konkretnych naruszeniach. Artykuł 53 ust. 1 AIA stawia instytucje prawa własności intelektualnej w zupełnie nowej roli. Wdrożenie polityki zapewniającej przestrzeganie prawa warunkuje tu uznanie produktu za nadający się do wprowadzenia do obrotu. Sankcje w przypadku naruszenia tego obowiązku także mają charakter publicznoprawny¹³, odrywając się od indywidualnych roszczeń.

Można w tym upatrywać pewnej porażki prawa autorskiego. Niezależnie od jurysdykcji okazało się, przynajmniej dotąd, niezdolne do powstrzymania masowego korzystania z chronionych dóbr bez zezwolenia uprawnionych. Dotychczasową relację między rozwojem AI a prawem autorskim można przewrotnie podsumować, cytując wypowiedź byłego prezesa Google, E. Schmidta: „jeśli [produkt – przyp. BW] wypali, wynajmujesz ekipę prawników do posprzątania bałaganu, prawda? Ale jeśli nikt nie używa twojego produktu, to bez znaczenia, że ukradłeś wszystkie treści. I proszę mnie nie cytować”¹⁴. Suma 1,5 mld USD wynikająca z ugody w sprawie Bartz przeciwko Anthropic¹⁵, mająca naprawić szkodę wyrządzoną użyciem kopii utworów pozyskanych bezprawnie¹⁶, to tylko niewielki ułamek inwestycji w działalność naruszciciela¹⁷, nie mówiąc o całym wkładzie branży AI w infrastrukturę obliczeniową. W Europie nie zawarto podobnej ugody ani nie toczy się proces, w którym żądania opiewałyby na podobną kwotę. Uzupełnienie rozdziału V AIA o obowiązki

7 Dz.Urz. UE L 130, s. 92 – dalej dyrektywa 2019/790.

8 Są to modele „udostępniane na podstawie bezpłatnej licencji otwartego oprogramowania umożliwiającej dostęp, wykorzystanie, zmianę i dystrybucję modelu i których parametry, w tym wagi, informacje o architekturze modelu oraz informacje o wykorzystaniu modelu są podawane do wiadomości publicznej” (art. 53 ust. 2 AIA).

9 Np. A. Peukert, *Copyright in the Artificial Intelligence Act – A Primer*, „GRUR. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht” 2024/6, s. 497–509; J. Quintais, *Generative AI, copyright and the AI Act*, „Computer Law & Security Review” 2025/1, s. 1–17; M. Leistner, *TDM und KI-Training in der Europäischen Union. Erste Fingerzeige des LG Hamburg im „LAION”-Urteil*, „GRUR. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht” 2024, s. 1665–1675; E. Alonso, N. Lucchi, *AI and Copyright ‘Hallucinations’: Does the Text and Data Mining Exception Really Support Generative AI Training?*, „European Intellectual Property Review” 2025/9, s. 515–526; D. Flisak, *The Holy Grail of Copyright Law: Text and Data Mining. Selected Issues*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2025/1, s. 24–46; T.W. Dornis, *Generative AI, Reproductions Inside the Model, and the Making Available to the Public*, „IIC. International Review of Intellectual Property and Competition Law” 2025/3, s. 909–938; K. de la Durantaye, *Control and Compensation. A Comparative Analysis of Copyright Exceptions for Training Generative AI*, „IIC. International Review of Intellectual Property and Competition Law” 2025/4, s. 737–770; M. Leistner, L. Antoine, *TDM and AI Training in the European Union – From ‘LAION’ to Possible Ways Ahead?*, „GRUR International” 2025/11, s. 1027–1044. W języku polskim zob. R. Markiewicz [w:] J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Wprowadzenie*, Warszawa 2024, s. 178–184; K. Gienas, *Trenowanie AI a prawo autorskie*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2024/2, s. 5–55; K. Klafkowska-Waśniowska, W. Biernacki [w:] *AI Act. Akt w sprawie sztucznej inteligencji. Komentarz*, red. M. Jędrzejczak, Ł. Szoszkiewicz, J. Wydra, Warszawa 2025, s. 469 i n.

10 Communication to the Commission – Approval of the content of the draft Communication from the Commission – Guidelines on the scope of the obligations for general-purpose AI models established by Regulation (EU) 2024/1689 (C(2025) 5045 final) – dalej wytyczne GPAI.

11 Communication to the Commission – Approval of the content of the draft Communication from the Commission – Explanatory Notice and

Template for the Public Summary of Training Content for general-purpose AI models required by Article 53 (1)(d) of Regulation (EU) 2024/1689 (C(2025) 5235 final) – dalej wzór streszczenia GPAI.

12 Kodeks postępowania w zakresie AI ogólnego przeznaczenia, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/policies/contents-code-gpai> (dostęp: 22.10.2025 r.) – dalej kodeks postępowania GPAI.

13 Art. 99 i n. AIA.

14 Tłumaczenie własne, cyt. za: A. Heath, *Ex-Google CEO says successful AI startups can steal IP and hire lawyers to ‘clean up the mess’*, <https://www.theverge.com/2024/8/14/24220658/google-eric-schmidt-stanford-talk-ai-startups-openai> (dostęp: 20.10.2025 r.).

15 United States District Court Northern District of California San Francisco Division, Class Action Settlement Agreement, Bartz przeciwko Anthropic, 3:24-cv-05417-WHA, publ. <https://www.anthropiccopyrightsettlement.com/documents> (dostęp: 4.12.2025 r.).

16 Za wykraczające poza *fair use* na gruncie amerykańskiego prawa autorskiego uznano korzystanie z kopii uzyskanych z tzw. pirackich źródeł.

17 *Anthropic raises \$13B Series F at \$183B post-money valuation*, <https://www.anthropic.com/news/anthropic-raises-series-f-at-usd183b-post-money-valuation> (dostęp: 20.10.2025 r.).

dostawców dotyczące przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych można zatem postrzegać jako próbę wymuszenia zmiany postaw spółek technologicznych po tym, jak tradycyjna ścieżka egzekwowania praw okazała się nieefektywna¹⁸.

Treść obowiązków wynikających z art. 53 ust. 1 lit. c AIA oczywiście opiera się na dyrektywach interpretowanych przez Trybunał Sprawiedliwości. Dalece mniej oczywiste jest jednak to, jak rozumieć „prawo Unii dotyczące prawa autorskiego i praw pokrewnych”, którego przestrzeganie ma zapewnić polityka dostawcy. Ochrona jako taka wynika dopiero z krajowych przepisów implementujących dyrektywę. Można przyjąć, że prawodawca unijny zastosował swego rodzaju skrót myślowy i w istocie chodzi o przestrzeganie wszystkich krajowych porządków w zakresie, w jakim zostały poddane harmonizacji¹⁹. Alternatywnie można uznać, że rozporządzenie AIA „inkorporowało”²⁰ przepisy dyrektyw, a wynikające z nich zobowiązania adresowane pierwotnie do państw członkowskich wiążą dostawców modeli w zakresie wskazanym przez AIA²¹.

Ezopowy język kodeksu postępowania GPAI nie ułatwia ustalenia, którą z powyższych implementacji przyjęto dla jego potrzeb. Nawiązanie do krajowych implementacji pojawia się tylko raz. Sygnatariusze kodeksu mają weryfikować, czy środki wynikające z ich polityk przestrzegania praw autorskich są zgodne z krajowymi implementacjami. Powinni to uczynić przed dokonaniem jakichkolwiek relewantnych z punktu widzenia prawa autorskiego czynności na terytorium danego kraju, ponieważ w przeciwnym razie „mogą ponosić odpowiedzialność na podstawie prawa Unii o prawie autorskim i prawach pokrewnych” (sic!)²². Mogłoby zatem wydawać się, że w świetle kodeksu postępowania GPAI przestrzeganie przepisów krajowych ma znaczenie dla zachowania zgodności z AIA. Jednak odwołujący się do nich akapit wyraźnie zaznacza, że weryfikacja ma charakter dodatkowy („In addition, the Signatories remain responsible for verifying...” w stosunku do zasadniczego obowiązku, jakim jest wdrożenie polityki zapewniającej zgodność z „prawem Unii”). Także konkretne postanowienia kodeksu odwołują się jedynie do dyrektyw i rozporządzeń²³. Sklania to do wniosku, że w kodeksie postępowania GPAI przyjęto, że to unijne dyrektywy dotyczące prawa autorskiego mają być punktem odniesienia.

Spełnienie obowiązków nałożonych przez art. 53 ust. 1 lit. c AIA nie zwalnia dostawcy modelu z odpowiedzialności za konkretne naruszenia praw autorskich, aktualizujące roszczenia o charakterze prywatnoprawnym. Jednak odesłanie w art. 53 ust. 1 lit. c AIA do art. 4 ust. 3 dyrektywy 2019/790, dotyczącego zastrzeżenia praw wyłączającego dozwolony użytek w zakresie eksploracji tekstów i danych, już wpłynęło na interpretację prawa autorskiego. Zostało odebrane jako sygnał, że zdaniem prawodawcy unijnego ta postać dozwolonego użytku obejmuje także zwielokrotnienia dokonywane w celu

trenowania sztucznej inteligencji²⁴. Choć pogląd ten wydaje się dominować²⁵, nie jest jednomyślny. Część autorów podnosi, że trenowanie modeli obejmuje także czynności wykraczające poza eksplorację tekstów i danych²⁶, lub kwestionuje zgodność trenowania generatywnej sztucznej inteligencji z testem trójstopniowym²⁷.

Wzmianka o art. 4 ust. 3 dyrektywy 2019/790 nie pomaga jednak w rozstrzygnięciu innych wątpliwości. Wciąż sporne jest, czy modele z uwagi na zjawisko tzw. memoryzacji „zawierają” zwielokrotnienia przynajmniej niektórych chronionych treści ze zbiorów treningowych, a jeśli tak, to czy takie zwielokrotnienia są objęte dozwolonym użytkowaniem. Artykuł 53 ust. 1 lit. c AIA nie pomaga też rozstrzygnąć, czy dostawca modelu lub systemu AI może odpowiadać za publiczne udostępnianie utworu, ponieważ dozwolony użytek na potrzeby eksploracji tekstów i danych obejmuje wyłącznie zwielokrotnienia²⁸.

O istotności problemu może świadczyć nieprawomocny wyrok sądu krajowego w Monachium sprawie z powództwa GEMA przeciwko OpenAI. Sąd uznał, że dostawca modelu (i jednocześnie systemu ChatGPT opartego na modelu) odpowiada za zwielokrotnienia spowodowane memoryzacją oraz za rozpowszechnienie tekstów piosenek, na których trenowano model. Wykluczył powołanie się przez dostawcę modelu w tym zakresie na przepisy o dozwolonym użytku. Brak wzmianek o akcie w sprawie sztucznej inteligencji w uzasadnieniu można odczytać jako przyjęcie przez sąd, że art. 53 ust. 1 lit. c AIA nie wpłynął na wykładnię niemieckiego prawa autorskiego²⁹.

Kodeks postępowania GPAI potwierdza oczywiście zastosowanie przepisów o eksploracji tekstów i danych do trenowania modeli, natomiast nie przynosi rewolucyjnych zmian. W odniesieniu do treści podanych do publicznej wiadomości w Internecie wymaga rozpoznawania przez dostawców modeli zastrzeżeń praw dokonanych za pomocą Robots Exclusion Protocol (robots.txt)³⁰, czyli rozwiązania najpopularniejszego, ale bardzo niedoskonałego. Inne metody pozwalające na złożenie zastrzeżenia w sposób nadający się do odczytu

18 Osobną kwestią jest to, na ile to przyjazne regulacje prawnoautorskie decydują o wyborze miejsca działalności, a nie dostęp do infrastruktury obliczeniowej. Zwraca na to uwagę K. de la Durantaye, *Control and Compensation*..., s. 770.

19 A. Peukert, *Copyright*..., s. 504. Podobnie, jak się wydaje, J. Quintais, *Generative AI*..., s. 6.

20 Tak R. Markiewicz [w:] J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie*..., s. 181.

21 A. Peukert, *Copyright*..., s. 504.

22 Kodeks postępowania GPAI, *Copyright*, s. 4.

23 Kodeks postępowania GPAI, *Copyright*, s. 4–6.

24 Zob. np. M. Leistner, *TDM und KI-Training*..., s. 1668; J. Quintais, *Generative AI*..., s. 6; A. Peukert, *Copyright*..., s. 503; R. Markiewicz [w:] J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie*..., s. 183.

25 Szerzej o argumentach za tym poglądem: J. Ozegalska-Trybalska, B. Widła [w:] *Prawo autorskie. Komentarz do znowelizowanych 26 lipca 2024 r. przepisów ustaw: o prawie autorskim i prawach pokrewnych, o ochronie baz danych, o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi*, red. R. Markiewicz, Warszawa 2025, s. 151.

26 E. Alonso, N. Lucchi, *AI and Copyright 'Hallucinations'*..., s. 515–526, a także T.W. Dornis, *The Training of Generative AI*... Ten ostatni artykuł powstał na podstawie raportu dla organizacji Initiative Urheberrecht zrzeszającej twórców i uprawnionych.

27 Tak np. D. Flisak, *The Holy Grail*..., s. 36–40. Odmienne M. Senftleben, *GenAI and the Copyright Three-Step Test – Do TDM Exceptions for AI Training Conflict With a Work's Normal Exploitation*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5356851 (dostęp: 20.10.2025 r.); M. Leistner, L. Antoine, *TDM and AI Training*..., s. 1033 i n.

28 Przynajmniej na część z powyższych pytań może odpowiedzieć Trybunał Sprawiedliwości w sprawie rozpoczętej pytaniem prejudycjalnym sądu w Budapeszcie (C-250/25, *Like Company* przeciwko Google Ireland).

29 Wyrok LG München I z 11.11.2025 r., 42 O 14139/24, DE:LGMU-EN1:2025:1111.42O14139.24.0A. Dla porównania, odmienne podejście przyjął brytyjski High Court of Justice w wyroku z 4.11.2025 r. w sprawie Getty Images (US) Inc. przeciwko Stability AI Ltd. ([2025] EWHC 2863 (Ch)). Obszernie na ten temat, w tym samymi numerze „Europejskiego Przeglądu Sądowego” Z. Okoń, *Memoryzacja utworów przez modele AI w świetle unijnego prawa autorskiego*.

30 Kodeks postępowania GPAI, *Copyright*, s. 5.

maszynowego, takie jak protokoły oparte na metadanych, mają być rozpoznawane pod warunkiem, że zostały przyjęte przez międzynarodowe lub europejskie organizacje standaryzacyjne. W braku norm przewidujących stosowanie takich protokołów mają być one stosowane, jeśli odpowiadają aktualnemu stanowi techniki, są możliwe do wdrożenia, stosowane powszechnie przez uprawnionych, a także „ogólnie uzgodnione w ramach integracyjnego procesu opartego na dyskusjach prowadzonych w dobrej wierze, które powinny być ułatwiane na szczeblu UE przy udziale podmiotów praw autorskich, dostawców sztucznej inteligencji i innych zainteresowanych”. W praktyce oznacza to, że na gruncie kodeksu postępowania GPAI dominującą rolę będzie raczej odgrywało rozpoznawanie zastrzeżeń dokonywanych za pomocą robots.txt, mimo fundamentalnych wad tego rozwiązania³¹. Dla porównania orzeczenie wydane dotąd na podstawie krajowych implementacji dyrektywy 2019/790, choć nieliczne i nie dotyczące wprost trenowania modeli generatywnych, sugerują skłonność sądów do przyjaźniejszego dla uprawnionych rozumienia wymogu maszynowej czytelności, a nawet uznania oświadczeń w języku naturalnym za wystarczające³². Widoczny jest zatem rozdźwięk między ujęciem z pozoru tego samego obowiązku z perspektyw publicznoprawnej i prywatnoprawnej. Kodeks postępowania GPAI milczy też na temat zastrzeżeń dotyczących treści innych niż te podane do publicznej wiadomości w Internecie. Można zatem argumentować, że nie można się na niego powoływać, by uzasadnić zgodność z AIA takich czynności, jak przetwarzanie fizycznych egzemplarzy książek do postaci cyfrowej, by następnie uzyskiwać z nich dane treningowe³³.

Ponadto kodeks nakazuje powstrzymanie się od obchodzenia skutecznych zabezpieczeń technicznych, a także od pobierania treści ze źródeł uznanych przez sądy lub organy publiczne za naruszające prawa wyłączne uporczywie, w powtarzający się sposób i w skali handlowej³⁴. Do analogicznego wniosku można dojść na gruncie „klasycznego” prawa autorskiego, interpretując przesłankę legalnego dostępu (art. 4 ust. 1 dyrektywy 2019/790) lub aplikując test trójstopniowy³⁵.

Wreszcie na sygnatariuszy nałożono obowiązek specyficznego moderowania wygenerowanych treści. Powinni wprowadzić „odpowiednie i proporcjonalne” zabezpieczenia³⁶

przeciwdziałające generowaniu treści powielających, z naruszeniem prawa, chronione dane treningowe. Powinni także umownie zabronić korzystania z modeli w sposób naruszający prawa autorskie (w przypadku modeli *open source* wymagane jest skierowanie do użytkowników ostrzeżenia)³⁷. Sformułowanie, którym posłużono się przy redagowaniu kodeksu postępowania GPAI, można odczytać jako sugestię, że to nie dostawcy modeli ponoszą ewentualną odpowiedzialność za tego typu naruszenia. Moderacja ma bowiem służyć jedynie „ograniczeniu ryzyka”, że to system działający na podstawie modelu wygeneruje naruszające treści. W takim ujęciu przy ocenie zachowania dostawcy systemu należałoby badać, czy posłużył się modelem spełniającym wymagania AIA skonkretyzowane w kodeksie postępowania³⁸. Trzeba przy tym pamiętać, że rozróżnienie między modelem a systemem nie zawsze jest oczywiste³⁹.

Choć obowiązek sporządzania i publikowania streszczeń (art. 53 ust. 1 lit. d AIA) dotyczy także materiałów niechronionych⁴⁰, jednym z celów wymienionych we wstępie do wzoru streszczenia GPAI jest „ułatwienie wykonywania podstawowego prawa do własności intelektualnej oraz podstawowego prawa do skutecznego środka prawnego przy egzekwowaniu praw”⁴¹. W praktyce realizacja tego celu jest mocno wątpliwa. Streszczenie nie ma identyfikować utworów, tylko publicznie zbiory danych, z których pochodziło co najmniej 3% danych danego rodzaju (np. tekstu, obrazów, dźwięków)⁴², a także zbiory danych, które co prawda nie są publicznie dostępne, ale których istnienie jest publicznie znane. Dla pozostałych zbiorów danych wymagany jest co najwyżej ogólny opis⁴³. Z kolei w odniesieniu do danych pobieranych przez automatyczne narzędzia (*web scraping*) konieczne jest wskazanie m.in. identyfikatora używanych narzędzi⁴⁴, a także podsumowanie najistotniejszych odwiedzanych domen internetowych⁴⁵. Wśród pozostałych obowiązków znalazło się wskazanie środków wdrożonych w celu przestrzegania zastrzeżeń praw, o których mowa w art. 4 ust. 3 dyrektywy 2019/790, a także metod usuwania z danych treningowych treści chronionych prawami wyłącznymi, ale uzyskanych bezprawnie⁴⁶. Wszystko to sprawia, że na podstawie streszczenia będzie można, w najlepszym wypadku, przyjąć domniemanie faktyczne użycia określonego przedmiotu praw wyłącznych do trenowania, o ile uprawniony udowodni, że znajdował się on w jednym z ujawnionych zbiorów danych lub był dostępny pod jedną z wymienionych domen.

31 Mechanizm ten nie został zaprojektowany na potrzeby przekazywania oświadczeń woli. Zob. H. Hamman, *Artificial Intelligence and the Law of Machine-Readability: A Review of Human-to-Machine Communication Protocols and their (In) Compatibility with Article 4(3) of the Copyright DSM Directive*, „Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law” 2024/2, s. 114–115, oraz J. Ożegalska-Trybalska, B. Widła [w:] *Prawo autorskie...*, s. 164–165.

32 Wyrok sądu krajowego w Hamburgu z 27.09.2024 r., 310 O 227/23, „GRUR. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht” 2024, s. 1710, oraz wyrok sądu morskiego i handlowego w Kopenhadze z 22.10.2025 r., BS-42485/2025-SHR, niepubl.

33 M. Veale, J.P. Quintais, *The Obligations of Providers of General-Purpose AI Models*, <https://papers.ssrn.com/abstract=5744602>, s. 24 (dostęp: 4.12.2025 r.).

34 Kodeks postępowania GPAI, *Copyright*, s. 4–5.

35 J. Ożegalska-Trybalska, B. Widła [w:] *Prawo autorskie...*, s. 151.

36 Wcześniejszy projekt przewidywał obowiązek dochowania „rozsądnych starań, by ograniczyć ryzyko, że model zapamięta treści szkoleniowe chronione prawem autorskim w takim stopniu, że wielokrotnie generuje wyniki naruszające prawa autorskie”. Zob. *Third Draft of the General-Purpose AI Code of Practice*, *Copyright* <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/third-draft-general-purpose-ai-code-practice-published-written-independent-experts>, s. 4 (dostęp: 22.10.2025 r.).

37 Kodeks postępowania GPAI, s. *Copyright*, s. 6.

38 Zob. M. Baumann, J.B. Nordemann, J. Pukas, *Haftung für Urheberrechtsverletzungen im Output generativer KI-Systeme*, „GRUR. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht” 2025/13, s. 961.

39 Na szczególne wątpliwości dotyczące modeli, z których można korzystać za pomocą interfejsu programistycznego (API), zwracają uwagę M. Veale, J.P. Quintais, *The Obligations...*, s. 20.

40 K. Klafkowska-Waśniowska, W. Biernacki [w:] *AI Act...*, s. 474.

41 Wzór streszczenia GPAI, s. 3.

42 Wzór streszczenia GPAI, s. 9–10.

43 Wzór streszczenia GPAI, s. 10–11.

44 Taki identyfikator może być użyty na potrzeby zastrzeżenia praw w pliku robots.txt.

45 W zależności od sytuacji, chodzi o 10%, a dla małych i średnich przedsiębiorstw 5% domen lub 1000, z których pobrano najwięcej danych. Zob. Wzór streszczenia GPAI, s. 11.

46 Wzór streszczenia GPAI, s. 12–13.

Wreszcie wypada odnieść się do terytorialnego zasięgu obowiązków dostawców modeli AI ogólnego przeznaczenia. Wspomniany już motyw 106 AIA nakazuje im spełniać „prawnoautorskie” obowiązki niezależnie od tego, w jakim państwie mają miejsce czynności objęte prawem autorskim „stanowiące podstawę trenowania tych modeli AI ogólnego przeznaczenia”. W literaturze pojawiło się kilka propozycji interpretacyjnych⁴⁷, z których najbardziej przekonująca zakłada, że w istocie nie chodzi tu o przełamanie zasady terytorialności praw własności intelektualnej. Są one raczej kooptowane przez publicznoprawną regulację, która ma zapewnić, że na rynek unijny nie będą trafiały modele wytworzone w przyjaźniejszych warunkach zapewnionych przez inne jurysdykcje⁴⁸. Interesujące na tym tle jest jednak pytanie, czy powstaje możliwość egzekwowania obowiązków wynikających z art. 53 AIA przez podmioty prywatne. Taki *private enforcement*, na pierwszy rzut oka, pozwoliłby „okrężną drogą” dochodzić roszczeń z tytułu naruszeń zlokalizowanych poza terenem Unii. W literaturze niemieckiej zaproponowano traktowanie naruszenia obowiązków z AIA jako bezprawnego działania w rozumieniu przepisów o deliktach lub o nieuczciwej konkurencji⁴⁹, w ślad za formułą przyjętą w wyroku TS z 21.03.2023, C-100/21 QB przeciwko Mercedes-Benz⁵⁰. Analogiczną koncepcję można rozważać⁵¹ na gruncie art. 415 ustawy z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny⁵² czy art. 3 ust. 1 ustawy z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji⁵³. Jest to jednak zagadnienie kontrowersyjne, nie tylko z uwagi na brak w AIA odpowiedników art. 82 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE⁵⁴ czy art. 54 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego o Rady (UE) 2022/2065 z 19.10.2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE⁵⁵. Niezależność obu reżimów sprawia, że nie tylko przestrzeganie „prawnoautorskich” postanowień AIA nie chroni przed prywatnoprawnymi roszczeniami, lecz także naruszenia publicznoprawnych obowiązków z AIA nie można *per se* utożsamiać z wyrządzeniem szkody konkretnemu uprawnionemu. Obowiązek wdrożenia polityki przestrzegania praw własności intelektualnej nie jest też równoznaczny z obowiązkiem

zagwarantowania, że do żadnych naruszeń nie dojdzie⁵⁶. Wątpliwości budzi też istnienie adekwatnego związku przyczynowego między naruszeniem obowiązku z AIA a szkodą indywidualnego uprawnionego. W praktyce problemy mogą wystąpić także przy ustaleniu prawa właściwego i jurysdykcji, a także transgranicznym egzekwowaniu roszczeń o zaniechanie naruszeń.

3. Zakres zastosowania aktu w sprawie sztucznej inteligencji a korzystanie z utworów w cyklu życia modeli sztucznej inteligencji

Problem wykorzystania treści chronionych prawami wyłącznymi może pojawić się w kontekście trenowania i użycia różnorodnych modeli sztucznej inteligencji. Już pobieżna lektura AIA prowadzi do wniosku, że jego „prawnoautorskie” postanowienia nie będą miały zastosowania w każdym przypadku. Wśród ogólnych przepisów warty uwagi jest art. 2 ust. 6 AIA, wyłączający spod rozporządzenia systemy i modele AI, „w tym ich wyniki” (ang. *output*), rozwinięte i oddane do użytku wyłącznie do celów badań naukowych i rozwojowych. Znacznie ważniejsze jest jednak wyróżnienie modeli AI ogólnego przeznaczenia, ponieważ tylko ich dotyczy „prawnoautorskie” postanowienia zawarte w art. 53 AIA.

Definicja legalna modelu GPAI jest dość złożona. W myśl art. 3 pkt 63 AIA ma to być:

- 1) model AI⁵⁷, w tym model AI trenowany dużą ilością danych z wykorzystaniem nadzoru własnego na dużą skalę⁵⁸,
- 2) wykazujący znaczną ogólność,
- 3) będący w stanie kompetentnie wykonywać szeroki zakres różnych zadań,
- 4) niezależnie od sposobu, w jaki model ten jest wprowadzany do obrotu,
- 5) który można zintegrować z różnymi systemami lub aplikacjami niższego szczebla,
- 6) z wyłączeniem modeli AI, które są wykorzystywane na potrzeby działań w zakresie badań, rozwoju i tworzenia prototypów przed wprowadzeniem ich do obrotu.

Motyw 99 AIA wymienia „duże generatywne modele AI” jako typowy przykład, tym samym pośrednio sugerując, że nie każdy model generatywny należy do omawianej kategorii. Wniosek ten wzmacniają wytyczne GPAI, które stawiają szczególny nacisk na skalę modelu, jego ogólność i wszechstronność (zdolność do wykonywania szerokiego zakresu zadań). Skala modelu oceniana jest z punktu widzenia mocy obliczeniowej

47 Zob. A. Peukert, *Copyright...*, s. 506 i n., a w polskiej literaturze K. Gienas, *Trenowanie AI...*, s. 49–50.

48 O tym, że nie jest to bezpodstawne przypuszczenie, mogą świadczyć pierwsze rozstrzygnięcia z USA (w zakresie, w jakim sądy nie odnosiły się do trenowania modeli za pomocą kopii utworów pozyskanych z naruszeniem prawa). Zob. Kadrey przeciwko Meta Platforms, Inc., 3:23-cv-03417, (N.D. Cal.) oraz Bartz przeciwko Anthropic PBC, 3:24-cv-05417, N.D. Cal.

49 J.B. Nordemann, A. Rasouli, *Die Regelungen der KI-Verordnung mit Urheberrechtsbezug – Möglichkeit der privaten Rechtsdurchsetzung?*, „Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht” 2024/10, s. 780 i n.

50 EU:C:2023:229.

51 Taki wydaje się sugerować D. Flisak, *Prawne aspekty trenowania algorytmów generatywnej sztucznej inteligencji (AI). Komentarz praktyczny*, LEX 2024.

52 Dz.U. z 2025 r. poz. 1071 ze zm.

53 Dz.U. z 2022 r. poz. 1233 ze zm.

54 Dz.Urz. UE L 119, s. 1, ze zm.

55 Dz.Urz. UE L 277, s. 1, ze zm. Zob. A. Peukert, *Copyright...*, s. 509 i n.

56 Nawiązując do dyskusji, która toczyła się na tle obowiązków platform internetowych wynikających z art. 17 dyrektywy 2019/790, chodzi raczej o „zobowiązanie starannego działania” niż „zobowiązanie rezultatu”. Zob. wyrok TS z 26.04.2022 r., C-401/19, Rzeczpospolita Polska przeciwko Parlamentowi Europejskiemu i Rdzie Unii Europejskiej, EU:C:2022:297, pkt 78.

57 Samo rozporządzenie nie definiuje modelu wprost, w motywie 97 wskazuje, że „choćby modele AI są zasadniczymi elementami systemów AI, nie stanowią same w sobie systemów AI. Aby model AI mógł stać się systemem AI należy dodać do niego dodatkowe elementy, takie jak na przykład interfejs użytkownika”. Można przyjąć, że modele zdolne do generowania treści będą prawie zawsze modelami AI w rozumieniu AIA.

58 W angielskiej wersji *self-supervision at scale*. Jest to nawiązanie do uczenia samonadzorowanego, czyli jednej z technik uczenia maszynowego.

niezbędnej do jego wytrenowania⁵⁹, która powinna przekroczyć 10²³ FLOP⁶⁰. Z punktu widzenia dzisiejszego stanu techniki nie jest to poziom wygórowany. Z powodzeniem przekraczają go tak „przestarzałe” modele, jak GPT-3.5 czy DALL-E 2⁶¹. Istotne, choć nie decydujące znaczenie ma jednak zdolność do generowania treści językowych w formie tekstu (także kodu programów komputerowych) lub dźwięku (w tym mowy)⁶². Komisja wskazuje, że modele posługujące się językiem są z reguły bardziej wszechstronne. Nie wyklucza jednak modeli generujących obrazy (*text-to-image* czy *text-to-video*) zdolnych do elastycznego wytwarzania treści, a tym samym wykonywania zróżnicowanych zadań⁶³. Komisja zaznacza, że powyższe kryteria nie są sztywne, a zatem model spełniający kryterium mocy obliczeniowej, ale niewykazujący ogólności czy wszechstronności, nie jest modelem AI ogólnego przeznaczenia, natomiast będzie nim model wykazujący ogólność i wszechstronność mimo użycia do treningu mniejszej mocy obliczeniowej⁶⁴.

Uwagę zwracają zawarte w wytycznych GPAI rozważania dotyczące modeli, które się w tej kategorii nie mieszczą. Komisja skupia się na modelach pozbawionych cechy wszechstronności. Przykładowo poza zakresem zastosowania przepisów o modelach ogólnego przeznaczenia sytuują się duże modele generujące treści, ale zdolne do kompetentnego wykonywania jedynie wąskiego zakresu prac (np. transkrypcja tekstu, poprawa jakości zdjęć, przekładanie tekstu na mowę). Szkoda, że nie zdecydowano się na wyraźne zakwalifikowanie modeli przeznaczonych do tłumaczenia maszynowego, ale niezdolnych do swobodnego generowania tekstu. Można jednak przyjąć, że również nie są to modele dostatecznie wszechstronne. Zaskakiwać może natomiast wykluczenie z omawianej kategorii dużego modelu zdolnego do generowania muzyki na podstawie instrukcji tekstowych, w tym tekstu piosenki, właśnie z uwagi na zdolność do kompetentnego wykonywania jedynie wąskiej grupy zadań. Trudno wyjaśnić, dlaczego modele *text-to-sound* mają być traktowane odmiennie – w istocie łagodniej – od modeli *text-to-image*. Podsumowując, „prawnoautorskie” przepisy AIA znajdują zastosowanie do wielu, choć nie wszystkich modeli zdolnych do generowania treści. Niewątpliwie jednak wiodące duże modele językowe oraz multimodalne (w tym modele z rodziny GPT i ich bezpośredni konkurenci) są modelami AI ogólnego przeznaczenia.

Obok ograniczenia przedmiotowego istotne są także ograniczenia podmiotowe. Artykuł 53 AIA dotyczy wprost tylko dostawców modeli AI ogólnego przeznaczenia. Bez wątpienia zaliczają się do nich podmioty, które takie modele rozwijają (art. 3 pkt 3 AIA). Mniej jasny jest status podmiotów wprowadzających model do obrotu. Definicja dostawcy w polskiej wersji językowej rozporządzenia wyraźnie odnosi tę czynność jedynie do systemów AI, czyli, w uproszczeniu, narzędzi wykorzystujących model jako swego rodzaju silnik. Angielska wersja językowa uznaje jednak za dostawców także podmioty zlecające

rozwój modelu AI ogólnego przeznaczenia i wprowadzające go do obrotu. Taką wykładnię przyjmuje też Komisja w wytycznych GPAI⁶⁵, a samo pojęcie wprowadzenia do obrotu (art. 3 pkt 9 AIA) rozumiane jest szeroko, w ślad za motywem 97 AIA. Obejmuje zatem m.in. takie czynności, jak udostępnienie modelu do korzystania za pomocą interfejsu API, umieszczenie modelu w publicznie dostępnym repozytorium czy zintegrowanie modelu z mobilną aplikacją dostępną na terenie Unii Europejskiej⁶⁶. Według Komisji za dostawcę mogą być uznane także niektóre podmioty modyfikujące istniejący model, jeśli taka zmiana prowadzi do „znaczącej zmiany ogólności modelu, jego zdolności lub ryzyka systemowego”. Tak jak w przypadku samego pojęcia modelu AI ogólnego przeznaczenia Komisja deklaruje, że będzie kierować się kryterium ilościowym: zużyciem co najmniej jednej trzeciej mocy obliczeniowej wymaganej do wytrenowania modelu w pierwotnej wersji lub, gdy ta ostatnia wartość jest potencjalnemu dostawcy nieznana i nie może być oszacowana, zużyciem co najmniej jednej trzeciej wartości „granicznej” dla uznania modelu za model ogólnego przeznaczenia⁶⁷.

Spod tej z pozoru szerokiej konstrukcji wymykają się jednak podmioty istotne zwłaszcza w procesie trenowania modeli sztucznej inteligencji, zaangażowane w masowe pobieranie danych, a także tworzenie i udostępnianie zbiorów danych⁶⁸. Na gruncie aktu w sprawie sztucznej inteligencji można co najwyżej przypisać odpowiedzialność za działania takich podmiotów dostawcom modeli AI, wymagając od tych ostatnich wdrożenia polityki, która będzie uwzględniać pozyskiwanie danych zgodnie z prawem także przez podmioty działające na ich rzecz. Do pewnego stopnia takie podejście przyjęto w kodeksie postępowania GPAI, który nakazuje dostawcom zapewnić, że nie tylko oni sami, lecz także podmioty pobierające dane na ich rzecz będą respektować zastrzeżenie praw⁶⁹. W trakcie prac nad kodeksem postępowania GPAI zrezygnowano jednak ze zobowiązania, by weryfikować także dane pozyskane z innych źródeł⁷⁰.

Treść art. 53 ust. 1 lit. c AIA została ukształtowana przez ton debaty dominujący w momencie uchwalenia rozporządzenia, kiedy spór koncentrował się na problematyce trenowania modeli. Jednak obowiązki wynikające z tego przepisu nie ograniczają się tylko do etapu treningu. W wytycznych GPAI podkreślono trudność w jednoznacznym zdefiniowaniu cyklu życia modelu, ale Komisja zadeklarowała, że będzie rozumieć to pojęcie szeroko, poczynając od znaczącego treningu wstępnego⁷¹, przez dalszy rozwój, aż po wprowadzenie do obrotu i używanie.

Komentarza wymaga tu rola art. 2 ust. 8 AIA, który wyłącza z zakresu zastosowania rozporządzenia m.in. działalność

59 Pkt 17 wytycznych GPAI.

60 Pkt 18 wytycznych GPAI. FLOPs, czyli *F*loating *P*oint *O*perations, to operacje na liczbach zmiennoprzecinkowych. Co nieco zaskakujące, w AIA znalazła się legalna definicja takich operacji (art. 3 pkt 67 AIA).

61 J. Sevilla, E. Roldán, *Training compute of frontier AI models grows by 4-5x per year*, <https://epoch.ai/blog/training-compute-of-frontier-ai-models-grows-by-4-5x-per-year> (dostęp: 16.10.2025 r.).

62 Pkt 17 i 19 wytycznych GPAI.

63 Pkt 19 wytycznych GPAI.

64 Pkt 20 wytycznych GPAI.

65 Rozdział 3 wytycznych GPAI.

66 Zob. pkt 53 wytycznych GPAI.

67 10²³ operacji zmiennoprzecinkowych. W przypadku modeli AI ogólnego przeznaczenia powodujących ryzyko systemowe, wartość ta ma wynosić 10²⁵ operacji. Zob. wytyczne GPAI, pkt 60–67.

68 Przykładem może być LAION, czyli pozwany w jednej z nielicznych toczących się w Europie spraw dotyczących korzystania z utworów w celu sporządzenia zbioru danych treningowych. Szerzej J. Quintais, *Generative AI...*, s. 6.

69 Kodeks postępowania GPAI, *Copyright*, s. 4–5.

70 *Third Draft...*, s. 4 (dostęp: 22.10.2025 r.).

71 Chodzi o podstawowy proces treningu na znacznej ilości danych w celu zbudowania ogólnych możliwości modelu.

badawczą, testową lub rozwojową modeli AI przed wprowadzeniem ich do obrotu lub oddaniem ich do użytku, z wyjątkiem testów w warunkach rzeczywistych. Analogiczną formułę zawiera definicja modelu AI ogólnego przeznaczenia. Może się wydawać, że skoro trenowanie modelu stanowi formę działalności rozwojowej, to obowiązki wynikające z art. 53 AIA w ogóle nie powinny odnosić się do tego etapu. Jednak wówczas nie miałyby sensu odesłanie w art. 53 ust. 1 lit. c AIA do przepisów o dozwolonym użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych, czyli ewidentne nawiązanie do działalności mającej kluczowe znaczenie właśnie na etapie treningu. Po wprowadzeniu modelu do obrotu retrospektywnej ocenie podlega zatem zgodność działań dostawcy modelu AI ogólnego przeznaczenia na wcześniejszych etapach jego cyklu życia⁷².

Powyższe wątpliwości nie pojawiają się w odniesieniu do stosowania „prawnoautorskich” obowiązków dostawców modeli ogólnego przeznaczenia na późniejszych etapach cyklu życia. Polityka dotycząca przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych musi zatem uwzględniać także przeciwdziałanie naruszeniom, do których mogłoby dojść na etapie wprowadzania do obrotu i używania modelu⁷³. W tym kierunku podążają wspomniane wcześniej obowiązki dotyczące moderacji, o których wspomina kodeks postępowania GPAI. Sensowniejsze byłoby nałożenie ich na dostawców systemów AI, takich jak chatboty, ale na gruncie art. 53 AIA nie ma do tego podstaw.

4. Podsumowanie

Ocena przepisów nakładających „prawnoautorskie” obowiązki na dostawców modeli AI ogólnego przeznaczenia nie jest łatwa, skoro minęło zaledwie kilka miesięcy od rozpoczęcia ich stosowania. Już na tym etapie trudno jednak traktować je jako narzędzie, które w kompleksowy sposób uregulowało relacje między twórcami i uprawnionymi a podmiotami rozwijającymi modele. Przyczyny można dopatrywać się w kontekście wprowadzenia tych rozwiązań do rozporządzenia. Nastąpiło to w trakcie procesu legislacyjnego, pod silnym wpływem ówczesnego stanu debaty, koncentrującej się na trenowaniu modeli i możliwości stosowania przepisów o eksploatacji tekstów i danych. Uwzględnienie późniejszych dyskusji przy redagowaniu instrumentów *soft law*, takich jak wytyczne czy kodeksy postępowania, jest możliwe tylko w ograniczonym stopniu. Nawet gdyby okazało się, że publicznoprawny instrument nacisku skłoni dostawców modeli generatywnych do uważniejszego pozyskiwania danych treningowych lub zawierania w tym celu umów z uprawnionymi (wydawcami i producentami), twórcy i artyści wykonawcy pozostają wielkimi nieobecnymi. W najgorszym z ich perspektywy scenariuszu, do obrotu trafią modele opracowane bez żadnych naruszeń – zarówno z perspektywy prawa prywatnego, jak i publicznego – lecz wciąż generujące treści konkurencyjne wobec ludzkich.

Abstract

dr Bohdan Widła

Jagiellonian University, Faculty of Law and Administration,
Department of Intellectual Property Law, Poland
(ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2100-8506>).

Public Law vs. Private Law. The Artificial Intelligence Act in the Context of Copyright Law

Keywords: AI Act, general-purpose AI models, intellectual property law, copyright law, text and data mining

What are the relationships between private law institutions for intellectual property rights and public law solutions adopted in Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828? The question arose in relation to obligations of providers of general-purpose AI (GPAI) models imposed by Chapter V of this Regulation. They were introduced into the Regulation at an advanced stage of the legislative process. The initial draft presented by the European Commission in April 2021 did not include any solutions pertaining to the use of content protected by exclusive rights for training or in other stages of the lifecycle of AI models. Generative AI was already well known and its impact on copyright law was discussed in the literature and in the European Parliament. However, at that time, the debate focused on the possibility of protecting AI-generated outputs. The general availability of generative tools as well as appeals from right holders and authors questioning the acceptability of extraction of works and their use for model training changed this situation. Consequently, the applicable provisions of the AI Act regarding general-purpose models are the result of a rapid – by EU legislative process standards – response to current developments.

Bibliografia/References

- Alonso E., Lucchi N., *AI and Copyright ‘Hallucinations’: Does the Text and Data Mining Exception Really Support Generative AI Training?*, „European Intellectual Property Review” 2025/9.
- Baumann M., Nordemann J.B., Pukas J., *Haftung für Urheberrechtsverletzungen im Output generativer KI-Systeme*, „GRUR. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht” 2025/13.
- Biernacki W., Klafkowska-Waśniowska K. [w:] *AI Act. Akt w sprawie sztucznej inteligencji. Komentarz*, red. M. Jędrzejczak, Ł. Szoszkiewicz, J. Wydra, Warszawa 2025.
- de la Durantaye K., *Control and Compensation. A Comparative Analysis of Copyright Exceptions for Training Generative AI*, „IIC. International Review of Intellectual Property and Competition Law” 2025/4.
- Dornis T.W., *Generative AI, Reproductions Inside the Model, and the Making Available to the Public*, „IIC. International Review of Intellectual Property and Competition Law” 2025/3.
- Eckart de Castilho R., Dore, G., Margoni T., Labropoulou P., Gurevych I., *A Legal Perspective on Training Models for Natural Language Processing*, Proceedings of the Eleventh International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2018), Miyazaki 2018.

72 Analogiczne rozwiązanie, w odniesieniu do systemów AI, przewiduje motyw 25 AIA. Tak również A. Peukert, *Copyright...*, s. 505.

73 Zob. pkt 24 wytycznych GPAI.

Flisak D., *The Holy Grail of Copyright Law: Text and Data Mining. Selected Issues*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2025/1.

Gienas K., *Trenowanie AI a prawo autorskie*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2024/2.

Hamman H., *Artificial Intelligence and the Law of Machine-Readability: A Review of Human-to-Machine Communication Protocols and their (In) Compatibility with Article 4(3) of the Copyright DSM Directive*, „Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law” 2024/2.

Heath A., *Ex-Google CEO says successful AI startups can steal IP and hire lawyers to 'clean up the mess'*, <https://www.theverge.com/2024/8/14/24220658/google-eric-schmidt-stanford-talk-ai-startups-openai> (dostęp: 20.10.2025 r.).

Leistner M., Antoine L., *TDM and AI Training in the European Union – From 'LAION' to Possible Ways Ahead?*, „GRUR International” 2025/11.

Leistner M., *TDM und KI-Training in der Europäischen Union. Erste Fingerzeige des LG Hamburg im „LAION”- Urteil*, „GRUR. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht” 2024.

Markiewicz R. [w:] J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Wprowadzenie*, Warszawa 2024.

Nordemann J.B., Rasouli A., *Die Regelungen der KI- Verordnung mit Urheberrechtsbezug – Möglichkeit der privaten Rechtsdurchsetzung?*, „Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht” 2024/10.

Ożegalska-Trybalska J., Widła B. [w:] *Prawo autorskie. Komentarz do znowelizowanych 26 lipca 2024 r. przepisów ustaw: o prawie autorskim i prawach pokrewnych, o ochronie baz danych, o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi*, red. R. Markiewicz, Warszawa 2025.

Peukert A., *Copyright in the Artificial Intelligence Act – A Primer*, „GRUR. Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht” 2024/6.

Quintais J., *Generative AI, copyright and the AI Act*, „Computer Law & Security Review” 2025/1.

Ramalho A., *Will Robots Rule the (Artistic) World? A Proposed Model for the Legal Status of Creations by Artificial Intelligence Systems*, „Journal of Internet Law” 2017/1.

Senftleben M., *GenAI and the Copyright Three-Step Test – Do TDM Exceptions for AI Training Conflict With a Work's Normal Exploitation*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5356851 (dostęp: 20.10.2025 r.).

Sevilla J., Roldán E., *Training compute of frontier AI models grows by 4–5x per year*, <https://epoch.ai/blog/training-compute-of-frontier-ai-models-grows-by-4-5x-per-year> Epoch AI (dostęp: 16.10.2025 r.).

Veale M., Quintais J.P., *The Obligations of Providers of General-Purpose AI Models*, <https://papers.ssrn.com/abstract=5744602> (dostęp: 4.12.2025 r.).

REKLAMA

Wolters Kluwer

NIEZBĘDNE NARZĘDZIE PRACY DLA PRAWNIKÓW

Komentarz zawiera gruntowne omówienie rozbudowanych zmian, stanowiących transpozycję dyrektyw 2001/29/WE oraz 2019/789, które wprowadzono do polskiego prawa autorskiego ustawą z 26 lipca 2024 r.

Uwzględnia zmienione przepisy ustaw:

- o prawie autorskim i prawach pokrewnych,
- o ochronie baz danych,
- o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i pokrewnymi.

Książka zawiera praktyczne omówienie przepisów przejściowych i warunków korzystania z baz danych.

Czytelnik znajdzie tu odpowiedzi m.in. na pytania:

- Jak oblicza się godziwe wynagrodzenie twórcy w prawie autorskim po nowelizacji?
- Jakie obowiązki informacyjne wobec twórców mają wydawcy i usługodawcy internetowi?
- Na jakich zasadach można korzystać z publikacji prasowych w ramach usług online?
- Jak działa mechanizm reemitowania utworów w świetle nowych przepisów?

**ZAMÓW KSIĄŻKĘ Z RABATEM 20% W KSIĘGARNI PROFINFO.PL
W FORMULARZU ZAMÓWIENIA WPISZ KOD: WKCZA20**

PRAWO AUTORSKIE

Komentarz do znowelizowanych 26 lipca 2024 r.
przepisów ustaw:

o prawie autorskim i prawach pokrewnych

o ochronie baz danych

o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi
i prawami pokrewnymi

redakcja naukowa Ryszard Markiewicz

Nicholas Ghazal, Michał Markiewicz, Andrzej Matlak
Ewa Nowińska, Justyna Ożegalska-Trybalska
Sybilla Stanisławska-Kloc, Tomasz Targosz
Bohdan Widła, Michał Wyrwiński

Wolters Kluwer